

Stichting Industriële Reiniging: van richtlijn naar regelgeving

Zelfreinigend vermogen

Alom wordt geklaagd over de Nederlandse regeldruk en de vaak praktijkvreemde of zelfs onwerkbare wirwar van wetten. Enkele jaren geleden opende de overheid zelfs een meldpunt voor tegenstrijdige regelgeving, waarbij bedrijven konden aangeven hoe ze met tijdelijke maatregelen steeds de laatste controleur tevreden hadden moeten stellen, waarna de volgende weer het omgekeerde wilde. Dat moet toch beter kunnen. En dat kan ook, zo blijkt uit het waardevolle branchewerk dat vanuit de Stichting Industriële Reiniging inmiddels internationale navolging begint te krijgen.

Na 21 jaar kan de SIR terugkijken op een vruchtbare samenwerking tussen opdrachtgevers, opdrachtnemers, leveranciers, fabrikanten, uitzendbureaus en opleiders op het gebied van industrieel reinigen. Insteek is sinds de oprichting in 1989 niet puur de techniek en de daarmee samenhangende economische belangen, zoals bij de VOM, maar de veiligheid. "Daar zit 'm nou de crux," zegt Jan Braber, manager van het stafbureau. "En dat bewijst ook het nog altijd groeiende aantal bedrijven dat zich hierbij aansluit, want die hebben een gemeenschappelijk belang in de vorm van ongeval- en verzuimreductie, en hoe meer iedere partij daar succesvol in is, hoe beter ook voor de anderen. En niet alleen om de uitstraling van het vakgebied." Omdat veiligheid en samenwerking alles met elkaar te maken hebben, is de SIR van nature uitgegroeid tot hét platform voor veilig werken bij industriële reiniging op locatie. Er valt zowaar ook nog iets te vieren: de SIR-richtlijnen zijn inmiddels omgezet in afspraken tussen werkgevers, werknemers en overheid, de zogenaamde Arbocatalogus. En dat werd gevierd met taart.

In het begin zagen de leden elkaar meer als concurrenten dan als vakgenoten, en moesten vaak externe adviseurs ingeschakeld wor-

den. Hoe is die cultuuromslag naar meer kennisuitwisseling ontstaan in uw eerste jaren? Dat zal toch niet alleen financiële noodzaak van het secretariaat zijn geweest?

"In het begin was het natuurlijk vreemd om als concurrenten maar ook met je opdrachtgever aan tafel te gaan zitten. In de Nederlandse open economie kan dit wél: het bekende 'polderen'. Wij hebben ons beperkt tot de kern, tot veiligheid, en daar alles omheen gebouwd. En veiligheid is geen concurrentie-issue, we praten niet over tarieven, het gaat om veiligheid. Iedereen wil 's avonds veilig thuiskomen en zijn medewerkers en wie ingehuurd worden veilig thuis laten komen, dat is de kern van het verhaal. In het begin werd er raar tegen aangekeken, want ze dachten dat de keukengeheimen op tafel zouden komen. Maar door het gewoon te dóén, raakten meer mensen overtuigd van de SIR-richtlijnen en het toepassen ervan. Het heeft zichzelf bewezen, maar je moet dus níét in de concurrentiesfeer gaan zitten."

Met nieuwe handboeken en de adviesfunctie werden de financiën weer in de plus gezet. Maar voordat men daar waarde aan hecht moet het SIR-logo toch gezag hebben. Was dat niet ook een kip-en-ei-situatie?

"Ja..., dat was het zéker. Dat komt op hetzelfde neer: door consequent de bedrijven en de

mensen die het werk uitvoeren en de hele keten te laten zien waar het om gaat, heeft dat zijn nut bewezen. En dan heb je niet de discussie meer van kip en ei, maar ontstaat de situatie dat het SIR-beeldmerk voor iets stáát. En kom je in de situatie dat bedrijven daar bij willen horen en mee willen doen, en ook gebruik willen maken van de kennis die er is. Dus niet alleen deelnemen maar ook delen. Het grote bewijs is dat het aantal ongevallen naar beneden gegaan is, en dat er nu betere arbeidsomstandigheden zijn. En dat is voor iedereen plezierig: voor degenen die het werk uitvoeren, maar ook voor de opdrachtgevers. Die hebben immers minder stilstand op hun locatie en als er geen ongevallen zijn, hoeft de Arbeidsinspectie geen ongevalsonderzoek te doen. Ook is het beter voor fabrikanten en toeleveranciers, want die hebben dan toch goede apparatuur geleverd. En uiteindelijk veel beter voor Vader-tje Staat, want door minder arbeidsverzuim hoeft die minder uit te keren."

In het beginstadium van het opstellen van richtlijnen voor veilig werken kan het kip-en-ei-probleem bestaan dat opdrachtgevers hun keuzevrijheid niet te zeer willen beperken. Hoe is de SIR voorbij die fase gekomen?

"Dat is al vanaf het begin van de SIR gelukt. Want we bestaan uit opdrachtgevers, reini-

Jan Braber: "Ik ben de oprichters dankbaar dat ze zo'n voorzienige geest hebben gehad. Met name opdrachtgevers zien er de voordelen van in, omdat er over de basisregels nooit onenigheid is. Het is voor iedereen duidelijk. Er zijn een heleboel bedrijven, met name multinationals, die onze richtlijnen exporteren naar hun andere vestigingen in het buitenland, zoals de VS, het Midden-Oosten, Frankrijk en Duitsland."

gingsbedrijven, fabrikanten/toeleveranciers, opleiders en uitzendbureaus. Dus dat betekent dat de oprichters van de SIR zich er toen al van bewust waren dat je alle partijen in de keten daarbij moet hebben om goede afspraken te kunnen maken. Dat kwam doordat het reinigingswerk gedaan werd op het terrein en in de installaties van de opdrachtgevers, dus daar zat al een directe relatie, en een direct belang voor beide partijen. Die hebben dat beide zo onderkend. Zo is de SIR in 1989 opgericht, door vijftiengint bedrijven bestaande uit opdrachtgevers, reinigingsbedrijven, opleiders, uitzendbureaus en fabrikanten. Dus die kip-en-ei-fase hebben we lékker overgeslagen. Vanaf het aller-eerste moment heeft het goed gewerkt. Het heeft erin geresulteerd dat we een werkgebied hebben van heel de Benelux en inmiddels 160 aangesloten bedrijven verspreid over al die categorieën."

In dit thema over Reinigingstechniek mag de term Zelfreinigend Vermogen niet ontbreken. Zou het vakgebied Chemisch Technisch Reinigen met strengere wettelijke vereisten geconfronteerd zijn als er niet zoveel door de vakorganisatie zelf geregeld was?

"Je raakt hier inderdaad de kern van de SIR en hoe er in de branche met elkaar omgegaan is. De bedrijven hebben het initiatief genomen en zijn bereid geweest in SIR-verband met elkaar aan tafel te gaan zitten en bindende afspraken te maken waar ze elkaar aan houden. Dat heeft ertoe geleid dat de overheid zei 'het werkt', en dat heeft goede resultaten opgeleverd. Als je initiatief neemt en houdt, doe je het goed: voor jezelf, voor je klanten, voor de branche en voor de overheid. Dan heb je inderdaad dat zelfreinigend vermogen en valt ook het kaf van het koren af. Neem deze arbocatalogus: werkgevers verenigd in de SITO en DICA en werknemers via CNV en FNV hebben vastgelegd hoe je

dit werk zodanig kan doen dat er geen arbeidsverzuim kan ontstaan en er goede arbeidsomstandigheden zijn. Daarbij werd de SIR "gebruikt" als kennis- en veiligheidsinstituut van de branche. Deze Arbocatalogus is niet dik en voor iedereen gemakkelijk leesbaar; bovendien wordt er verwezen naar onze SIR-handboeken, en de schema's en tabellen en opsommingen komen daar ook uit. Indirect zijn hiermee de SIR-richtlijnen die de branche opgesteld heeft wetgeving geworden, en de Arbeidsinspectie handhaaft hier ook op. Meer dan 80% van wat hierin staat is afkomstig van de SIR. Zo worden wij vanuit de branche ook gezien: als veiligheids- en kennisinstituut. We werken nu samen onder de paraplu ORSIMA: overleg tussen werkgevers en werknemers. Daar hebben wij de kennis voor geleverd en dat is eind vorig jaar goedgekeurd. Het geldt niet alleen voor lidbedrijven, ook voor niet-lidbedrijven. Dit is de meest optimale vorm van zelfregulering.

Het SIR-Handboek Chemisch Technisch Reinigen bespreekt onder meer het beitsen in dompelprocessen.

Het SIR-Handboek Chemisch-Technisch Reinigen volgt de bekende SIR drieslag Mensen, Middelen, Methoden.

Het is gepresenteerd aan de minister nadat alle betrokken partijen hadden gezegd dat het goed was. De minister geeft het aan de Arbeidsinspectie om te handhaven.”

Veel vakverenigingen zijn al blij als ze qua ledental op peil blijven, de SIR is blijven groeien. Kan men echt niet meer om de SIR heen, is de betrokkenheid bij werkgroepen de bindende factor, biedt de SIR ledenvoordeel op het vlak van advies... wat is uw zoete verlokking?

“Ja...misschien wel een móóí voorbeeld ter illustratie: een jaar of tien geleden was er een opdrachtgever, een multinational, die de SIR-regels ontdekte. Tot op dat moment waren er vrij veel incidenten met industriële reiniging op hun terrein. Dat bedrijf heeft op een heleboel fronten behoorlijk het roer omgegooid en nogal rigoureuze de SIR-richtlijnen ingevoerd. In Nederland en België is het aantal ongevallen drastisch afgenomen. Op het hoofdkantoor zag de Raad van Bestuur rapportages van alle *plants* wereldwijd; de ongevals cijfers in de Nederlandse en Belgische vestigingen gingen steeds verder naar

beneden. De verklaring lag in een praktische toepassing van de SIR-richtlijnen, maar daar hadden ze nog nooit van gehoord. De Belgische voortrekker in dat bedrijf, een bestuurslid en ik zijn uiteindelijk ook naar dat hoofdkantoor gegaan en daar kwamen ze tot de conclusie dat ze deze aanpak ook op alle andere *plants* moesten gaan toepassen. Nu is er in Frankrijk een soort Franse SIR opgericht, genaamd S3C. Sinds vorig jaar zijn dat ze dat aan het uitrollen, gedreven door de opdrachtgevers. In hun cultuur is er een minder open economie dan bij ons, maar die proberen de rest van de keten erachter te krijgen. Er is één voorwaarde om als SIR en als industriële reinigingsbranche succesvol te blijven en het aantal ongevallen steeds verder te willen terugdringen: je móét actief blijven, als bedrijf en als SIR, iedere keer weer. We hebben nu de tweede druk van het Handboek Chemisch Technisch reinigen, van Adembescherming de vierde druk, van Vacuümreiniging de vijfde en van Hoge Druk vloeistof reiniging de zevende druk in de 21 jaar van ons bestaan. Daar zie je aan, dat we

altijd alle ontwikkelingen zijn blijven volgen. Iedere keer zijn de publicaties aangepast aan de actuele situatie. We zitten voor ieder vakgebied met werkgroepen één keer in de paar maanden bij elkaar en afhankelijk van de ernst en het aantal onderwerpen soms vaker als het nodig is. En er is een werkgroep Veiligheid met veiligheidsdeskundigen die door alle vakgebieden heen gaat. Dat is de voorwaarde om dit te mógen blijven doen: dat je je iedere keer aanpast aan ontwikkelingen in de branche, en dat de bedrijven in de branche zich daar dan ook aan conformeren, elkaar erop aanspreken en iedere keer elkaar ervan overtuigen.”

MEER INFORMATIE

Stichting Industriële Reiniging
Mozartlaan 3
3144 NA Maassluis
tel.: 010-591 40 01 / fax: 010-591 38 93
info@sir-safe.nl / www.SIR-safe.nl

STICHTING INDUSTRIËLE REINIGING

De SIR bestaat nu 21 jaar, en is gegroeid van 25 naar 160 deelnemers. De SIR examineert medewerkers in alle vakdisciplines en zo kunnen inmiddels 5.500 werknemers in de industriële reinigingstechniek hun vakmanschap aantonen met een geldig SIR-certificaat. Kerngebieden zijn Chemisch Technisch Reinigen, Druk-Vacuümreinigen, Hogedruk-vloeistofreinigen, werken onder Adembescherming en met Safety Units en sinds kort het nog in opbouwfase verkerende vakgebied Zuiggraven (voor het vrijmaken van ingegraven leidingen en kabels, wortels van bomen en dergelijke). Momenteel zijn bijna vijftig bedrijven in Nederland en België erkend als keuringsinstantie voor reinigungsapparatuur. Deze worden één keer per jaar door de SIR doorgelicht en krijgen erkenning die een jaar geldig is. Zij mogen het SIR-format gebruiken en het SIR-logo voor de certificaten die ze afgeven. Daarmee tonen de reinigungsbedrijven aan de opdrachtgever dat ze met gekwalificeerde mensen het terrein op komen en dat de apparatuur aan de SIR-eisen voldoet. Zo weet de opdrachtgever dat er op een goede en veilige manier gewerkt wordt. Standaardwerk is onderbouwd door risicoanalyses. Voor afwijkende situaties moet een taak/risico analyse worden gemaakt en vooraf moet overleg worden gepleegd over hoe het werk veilig kan worden uitgevoerd.

De SIR-werkwijze is binnen Nederland inmiddels vastgelegd in het overleg tussen werkgevers en werknemers, gesanctioneerd door de Arbeidsinspectie, en vindt ook steeds meer internationale navolging.

